

Memorandum OuderenAdviesRaad Brecht voor de legislatuur 2025-2030

Inleiding

Dit memorandum is een initiatief van de OuderenAdviesRaad Brecht in aanloop naar de verkiezingen van 2024. Het wil burgers en plaatselijke en regionale politici een spiegel voorhouden van de verwachtingen en noden van de huidige generatie senioren.

Uit een recente buurtanalyse blijkt dat het aantal 65-plussers jaar na jaar toeneemt. In 2022 bedroeg dit in Brecht ca. 20,3 % van de bevolking (1 op 5 inwoners), terwijl het in 2012 nog om ca. 16 % ging (1 op 6 inwoners). Het spreekt voor zich dat met het groeiend aantal ook het belang van deze leeftijdsgroep toeneemt. We willen de politici dan ook uitdrukkelijk oproepen onze verzuchtingen ernstig te nemen en er in het beleid rekening mee te houden.

Wie zijn ‘de ouderen van vandaag’? Een artificiële opdeling van de verschillende generaties ouderen vermijden we liever.

Tegelijk kunnen we er niet omheen dat de vooroorlogse ‘consensusgeneratie’ stilaan verdwijnt. Deze generatie is het eens over wat ‘goed’ of ‘fout’ is en volgt vaak gezagsgetrouw wat er in hun plaats wordt beslist.

De generatie babyboomers van na de tweede wereldoorlog, opgegroeid in de woelige 60- en 70-er jaren, ook wel eens de ‘conflictgeneratie’ of de ‘dissensusgeneratie’ genoemd, is veel meer verdeeld in haar opvattingen en komt daar vrank en vrij voor uit. Zij vormt het merendeel van de huidige senioren.

Stilaan wordt echter ook de ‘assensusgeneratie’ ouder. Opgegroeid in de 80- en 90-er jaren worden zij tot op vandaag telkens opnieuw uitgedaagd om keuzes te maken over wat hen al dan niet aanbelangt. Deze generatie laat zich niet in hokjes duwen of met een kluitje in het riet sturen.

Samengevat menen we dat de ‘bepaal je eigen verhaal’-campagne van de Vlaamse Ouderenraad goed weergeeft waarvoor ‘de senioren van vandaag’ staan: zij willen zelf aan het roer staan van hun eigen leven, weten wat ze willen en verwachten van het beleid dat het zo adequaat mogelijk op hun bezorgdheden inspeelt.

Zo komen we meteen bij het **doel van dit memorandum**: het wil duidelijk omschrijven wat senioren van het beleid van de volgende legislaturen verwachten. De OuderenAdviesRaad daagt politici uit in hun verkiezingsprogramma’s met dit memorandum rekening te houden.

Daarnaast willen we tijdens de komende legislatuur het beleid van kortbij opvolgen en nodigen we vertegenwoordigers van het beleid jaarlijks uit om de verwezenlijkingen toe te lichten.

We zetten het memorandum op rond **drie cruciale thema's** die ons als senioren sterk aanbelangen: **welzijn, wonen en zorg en mobiliteit**. We lichten ze op de volgende bladzijden in drie gelijknamige hoofdstukken verder toe. Toch willen we de teneur ervan ook in deze inleiding al kort en krachtig weergeven:

1. Houd in uw beleid dag na dag met ons, senioren, rekening.

Economisch houden we immers een hele machinerie aan voorzieningen en zorg in beweging: plaatselijke horeca en winkeliers floreren dankzij onze uitgaven en zorgvoorzieningen leveren tewerkstelling aan vele zorgkundigen, verplegers, paramedici, dokters en administratief personeel. We mogen hierbij ook de farmacie en fabrikanten en leveranciers van zorgproducten, specifiek bedoeld voor deze doelgroep, niet vergeten.

Sociaal bepalen we meer en meer het beeld van buurten, verenigingen en evenementen. Ons **welzijn** is dan ook van elementair belang voor de toekomst van de gemeente en de regio.

2. Zorg op vlak van **wonen** voor een gezonde sociale en intergenerationele mix in zoveel mogelijk buurten, zodat we het gevoel hebben dat we er werkelijk bijhoren en actief aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen. Op die manier creëer je verbinding tussen alle inwoners en ontstaat een win-winsituatie voor iedereen. Kinderen en jongeren kunnen beroep doen op de tijd en wijsheid van senioren, senioren voelen zich gezien en ondersteund.

En als we zorgbehoevend worden, verzeker dan betaalbare **zorg** op maat van elk van uw senioren door uiteenlopende 'woon-zorg-vormen-en-systemen' te verkennen en te helpen realiseren.

3. Draag tenslotte bij tot een veilige en vlotte **mobiliteit** voor alle inwoners en zeker voor de senioren.

Maak werk van brede en vlakke voetpaden, waarover we ons comfortabel kunnen bewegen.

Zorg voor ruime fietspaden en fietssuggestiestroken waarop fietsers met conflicterende snelheden zich harmonieus kunnen verplaatsen.

Ga het gesprek aan met de openbaarvervoersmaatschappijen en durf te eisen dat ze terdege rekening houden met de noden van de senioren, zodat we probleemloos bus, tram en trein durven nemen voor onze verdere verplaatsingen.

Leg regelmatig bussen in zodat we kunnen deelnemen aan de activiteiten en evenementen die u organiseert.

Verbreed tenslotte het aanbod van de MMC zodat we ons probleemloos kunnen verplaatsen naar de hulpverlening die we nodig hebben.

Hoofdstuk 1 Welzijn

Zelfstandigheid als hoogste goed

We willen als senioren **ons eigen verhaal mee bepalen**. We willen noch betutteld noch maatschappelijk afgeschreven worden. Integendeel, onze betekenis ontlenen we aan de manier waarop er naar ons geluisterd en er met onze inbreng rekening gehouden wordt. We willen zo lang mogelijk **zelfstandig wonen**, liefst in een buurt waar we ons omringd en geborgen voelen en waar wederkerigheid essentieel is. Wij doen beroep op onze naasten als we hen nodig hebben en springen in als zij ons nodig hebben.

We willen in onze **engagements** erkend worden: als vrijwilliger in het verenigingsleven – waarbij we hopen op een subsidiëring die de werking van de vereniging substantieel ondersteunt – en daarbuiten, als spreekbuis voor onze generatie, als luisterend oor voor kinderen en jongeren, als...

Zelfstandigheid ondersteund weten

Tegelijk worden we ouder en willen we beroep kunnen doen op de noodzakelijke voorzieningen om ons in onze zelfstandigheid te ondersteunen.

De **vernieuwde opdrachten van de dienstencentra** onderschrijven we ten volle: als senioren moeten we op de medewerkers van de dienstencentra kunnen rekenen als we hen nodig hebben: als aanspreekpunt voor administratieve of digitale hulp, ter ondersteuning van plaatselijke noden, om een warme, zorgzame buurt mee mogelijk te maken, om mensen met uiteenlopende belangen samen te brengen en te bemiddelen. Vanuit die specifieke rol gaan zij samen met ons op zoek naar wat ons als senioren verbindt.

Tegelijk vinden we een **welzijnscampus** of dienstencentrum als **ontmoetingsplaats** tussen generaties van essentieel belang.

Elke (ruime) buurt dient hierover te kunnen beschikken. Daarom pleiten we voor de versterking van de dienstencentra in Brecht en Sint-Job en voor de oprichting ervan in Sint-Lenaarts, en wie weet zijn er op termijn zelfs mogelijkheden in Overbroek en Veerle. Op die manier voelt elk dienstencentrum de polsslag van de eigen buurt en kan het optimaal ... ten dienste staan.

Daarnaast vinden we het systematisch verder invoeren en uitrollen van **vrijwilligerswerk** essentieel.

Allereerst kunnen we daaraan als senioren zelf actief participeren en ons beschikbaar stellen bij de ondersteuning van leeftijdgenoten of ouderen. Tegelijk kunnen we ook voor jongeren een meerwaarde betekenen: zo behoren spontane kinderopvang, voorlezen of huiswerkbegeleiding tot de mogelijkheden.

Als we zelf hulp nodig hebben, willen we zicht hebben op de beschikbare vrijwilligers. Naast goed uitgebouwde en gemakkelijk te hanteren digitale platformen kunnen de plaatselijk(e) welzijnscampussen en dienstencentra hiervoor een centrale rol als aanspreekpunt innemen.

Communicatie en informatie

We willen als senioren weten wat er reilt en zeilt in de gemeente en hierover ‘kort op de bal’ **geïnformeerd worden**, via bestaande of nieuw op te richten kanalen.

Zo vinden we het belangrijk dat BrechtsNieuws en Tussendoor duidelijke en doelgroepgerichte informatie geven, zonder nodeloze uitweidingen.

Ook de website van de gemeente is aan heropfrissing toe, met welomschreven rubrieken, waarin ook wij ouderen vlot onze weg vinden.

Daarnaast kunnen ook de dienstencentra en welzijnscampussen ons via uiteenlopende kanalen – van gedrukte tot digitale - gerichte informatie bezorgen.

We willen met onze **vragen en bezorgdheden** vlot en zonder administratieve rompslomp beroep kunnen doen op onderlegde ambtenaren en vakkundig gemeentepersoneel.

Nog in dit verband zijn we ervan overtuigd dat een seniorenconsulent of **seniorenombudsman** een cruciale, verbindende rol tussen senioren en beleid zou kunnen spelen.

We willen als ouderen van onderuit **betrokken** worden bij de communicatie die ons aanbelangt. Zo kunnen in de ouderenadviesraad niet alleen de verenigingen, maar ook de buurten door ‘ongebonden’ ouderen vertegenwoordigd zijn.

Verder dagen brede bevragingen alle senioren uit om mee te denken over wat hen ter harte gaat. Essentieel is dan dat de uitkomsten van die bevragingen teruggekoppeld worden en dat er ook daadwerkelijk iets mee gebeurt. We verwachten van de leden van de OuderenAdviesRaad dat zij hiervoor de vinger aan de pols houden.

Geestelijk welzijn en integratie

In deze onzekere tijden is geestelijk welzijn van cruciaal belang.

We verwachten dat het beleid alles in het werk stelt om vereenzaming tegen te gaan. Hiertoe kan een laagdrempelige **welzijnscampus** als verbindende ontmoetingsplek fungeren.

Personeel of vrijwilligers kunnen vanuit deze centrale plaats contact maken met wie de weg (nog) niet vindt of dreigt te vereenzamen.

Ook de seniorenverenigingen systematisch uitnodigen om in de welzijnscentra activiteiten op te zetten, biedt kansen tot integratie en samenwerking.

Onder het motto ‘**wat je voor enkelen doet, werkt voor velen**’ willen we dat het beleid alles in het werk stelt om (jong)dementerenden, mensen met een beperking, bewoners met een beperkt inkomen en iedereen die ‘anders’ is maximale integratiekansen te bieden en op die manier de voltallige bevolking te enthousiasmeren om aan het maatschappelijk leven deel te nemen.

Hoofdstuk 2 Wonen en zorg

Zelfstandig wonen

Terwijl er op dit ogenblik grosso modo slechts een drietal woonvormen voor senioren voorhanden zijn, zelfstandig wonen in een huis of appartement, wonen in een serviceflat en wonen in een WZC, verwachten we vanuit de ouderenraad dat het beleid dit **concept** ten gronde mee herdenkt.

In het beste geval lukt zelfstandig wonen nog prima en is een koppel of een alleenstaande in staat om tot op hoge leeftijd voor zichzelf te zorgen. Omwille van de toenemende vergrijzing en de kostprijs die begeleid wonen met zich meebrengt, begrijpen we dat het beleid zolang mogelijk zelfstandig wonen promoot.

Een van de aanbevelingen van de Vlaamse Ouderenraad, 'maak van elke woning een virtuele assistentiewoning' wijst het beleid op de consequenties van dit uitgangspunt. Hedendaagse **technologische ontwikkelingen** kunnen langer zelfstandig wonen inderdaad realistischer maken.

Tegelijk willen we 'zelfstandig wonen tegen wil en dank' vermijden. 'Ik blijf zo lang mogelijk in mijn eigen huizeke' kan ook leiden tot vereenzaming en verwaarlozing. Daarom willen we dat u maximaal inzet op **een sociale en intergenerationele mix** in zoveel mogelijk buurten, met voorzieningen en tegemoetkomingen om zelfstandigheid te ondersteunen.

Zo menen we dat een **medisch centrum** met brede medische voorzieningen een waardevolle aanvulling kan zijn om dit doel te bereiken.

Kleinschaliger kan autodelen of als autobestuurder paraat staan voor senioren het verschil maken. Samen wonen rond collectief groen en met gemeenschappelijk gebruik van materialen kan eveneens aan een aantal noden tegemoet komen.

Initiatieven voor **kangoeroewoningen** moeten op maximale steun en minimale administratie kunnen rekenen.

We verwachten van het beleid dat het vanuit deze sociale bekommernissen ook aan projectontwikkelaars bindende bouw- en omgevingscriteria oplegt.

Begeleid zelfstandig wonen

Gezien het snel groeiende contingent 80-plussers verwachten we dat u de visie op 'ondersteund wonen' verder mee ontwikkelt en stapsgewijs concretiseert.

Initiatieven van senioren om een **gezamenlijke wooncampus** te organiseren, voorzien van systematische ondersteuning en zorg, moeten op uw ondersteuning kunnen rekenen, zodat hun dromen en ideeën realistisch en haalbaar worden.

Misschien is ook het **concept 'service-flat'** wel aan actualisering toe is. Het kan toch niet dat op de ene plaats het aanbod de vraag niet kan volgen en dat er elders grote leegstand is. Biedt publiek private samenwerking oplossingen en kunnen serviceflats gecombineerd worden met scholen? Of garandeert integratie in een welzijnscampus de

grootste slaagkansen? Pertinente vragen waarop we van het beleid duidelijke antwoorden verwachten.

Het recente initiatief om **mantelzorgers** uit te nodigen en elkaar een hart onder de riem te steken, verdient alle krediet.

Ook erkende en met een tegemoetkoming ondersteunde **buurtverantwoordelijken of vrijwilligers** kunnen in uiteenlopende situaties het verschil maken.

Begeleid wonen

We willen het clichématig denken rond WZC's ten stelligste vermijden. Velen genieten ook vandaag van het samen-zijn in de gezamenlijke eetruimte, tijdens bewegings- of actiemomenten, tijdens een wandeling in de tuin of de omgeving. Voor wie zijn laatste levensfase bewust beleeft, de nodige zorgen behoeft maar nog van elke dag optimaal wil genieten, is het **WZC** mogelijk de meest geschikte omgeving.

Standvastig en betrokken personeel dat met de juiste attitude en geschikte competenties aan de vragen, bezorgdheden en behoeften van de bewoners tegemoet komt, is een voorwaarde voor een zorgeloze oude dag. We verwachten als vertegenwoordigers van deze senioren dat het beleid mee de bakens van een ambitieus **personeelsbeleid** uitzet.

Als tegelijk de mogelijkheid kan ontstaan om **kleinschaliger centra**, bv. gekoppeld aan het welzijnscentrum uit de buurt, te realiseren, willen we dat als meerwaarde stellig aanbevelen. Op die manier kunnen deze bewoners volgens hun eigen mogelijkheden en wensen deelnemen aan het buurtleven.

Hoofdstuk 3 Mobiliteit

Zelfstandige en veilige verplaatsingen

Vrijheid vertaalt zich voor senioren in de eerste plaats in ‘bewegingsvrijheid’, met zo weinig mogelijk hindernissen. We verwachten dat het beleid dit mogelijk maakt door goed onderhouden, brede en vlakke voet- en fietspaden.

We eisen niet meer of niet minder dan een systematisch ‘verbeter-de-voet-en-fietspadenbeleid’. De kosten hieraan verbonden vragen moedige en noodzakelijke beleidskeuzes. We willen dat u ervoor zorgt dat we ons, ook met onze rollator of rolstoel, veilig en comfortabel op goed onderhouden voetpaden kunnen verplaatsen.

Zorg voor brede fietspaden, waar mogelijk afgescheiden van de rijweg, waarop fietsen tegen verschillende snelheid met zo weinig mogelijk conflicten kan verlopen.

Leg in de woonkernen brede fietssuggestiestroken aan die naast elkaar fietsen vooropstellen, zodat alle weggebruikers de gedeelde rijweg met de nodige hoffelijkheid benaderen.

Het doel en het gebruik van voet- en fietspaden spreken voor zich. We pleiten dan ook voor systematische handhaving ervan en voor sanctionering bij oneigenlijk gebruik door gemotoriseerd vervoer.

Om ieders bewegingsvrijheid te garanderen, is ook elementair comfort in de woonkernen noodzakelijk. Naast goed onderhouden rustbanken en fietsenstallingen, willen we ook uitdrukkelijk pleiten voor een duurzame installatie en zorgvuldig onderhoud van vlot bereikbare openbare toiletten in elke woonkern van de gemeente.

Rol het voorliggende **mobiliteitsplan** stapsgewijs maar consequent uit en zorg voor **fietsroutes** langs parallelle fietsstraten, waar de auto inderdaad te gast is. Als tegenprestatie mag u maximaal gebruik van de **fietshelm** verwachten.

Stimuleer voor automobilisten op leeftijd ‘**levenslang leren**’ en zet de lokale politie preventief in. Faciliteer het herhalen van het theoretisch en praktisch rijexamen en beloon mensen die op die manier hun rijbewijs vernieuwen.

Ga met **De lijn** in gesprek om hun rollend materieel en de infrastructuur aan opstapplaatsen optimaal aan te passen aan de noden van de senioren. Durf de nadruk te leggen op een correcte attitude van de bestuurders om het busvervoer voor iedereen toegankelijk en comfortabel te maken. We verwachten dat u mee het initiatief neemt voor een aangepast regionaal vervoersplan.

We verwachten dat u met **De NMBS** de noden van de senioren voor een vlotte aansluiting tussen bus en trein bespreekt en hopen dat u in uw beleidskeuzes toont dat democratisch en betaalbaar openbaar vervoer voor senioren primordiaal is en blijft.

Rol de **MMC’s** als volwaardig alternatief voor noodzakelijke verplaatsingen van senioren verder uit en erken en waardeer de vrijwilligers die dit mee waarmaken.

Zorg voor een uitbreiding van het wagenpark met extra **handicars**, zodat ook bewoners met een beperking aan het maatschappelijke leven kunnen deelnemen.
Leg tenslotte extra vervoer in dat senioren de kans biedt aan initiatieven en evenementen binnen de gemeente te participeren.

Tenslotte

U weet beter dan wie ook dat de **kwaliteit van een samenleving** recht evenredig is met de manier waarop die met haar meest kwetsbare inwoners omgaat. We beseffen dat dit moedige beleidskeuzes vergt en zijn van mening dat u onze verwachtingen daaromtrent deelt.

Als **OuderenAdviesRaad** willen we al onze senioren zo pertinent mogelijk vertegenwoordigen en willen we u, bij de realisering van een beleid dat terdege met hen rekening houdt, ten volle ondersteunen.

We zijn er ons van bewust dat we **hoge verwachtingen** stellen aan het beleid. We nodigen u graag uit hierover met ons in gesprek te gaan.